

En bydel i forvandling

I anledning af, at byggefirmaet SIB er i gang med planlægningen af et boligbyggeri på området ved Voldgade/Blegem, hvor det tidligere Sønderborg Teknikum p.t. står tomt, synes redaktionen, det vil være på sin plads at fortælle lidt om områdets historie.

I hertugernes tid hørte området øst for slottet ind under slottet og man havde her en stor nyttehave med frugttræer og dyrkning af grøntsager (hvilket bl.a. kong Christian II nød godt af under sit fangenskab på slottet).

Under treårskrigen anlagdes på stedet det såkaldte "slotsbatteri" (deraf navnet "Batterivej"), der var en del af byens befæstning.

Omkring år 1900 anlagdes Voldgade – formentlig bl.a. som forbindelse mellem Kongevej og havnen – og i 1923 står den første del af nuværende store bygningskompleks færdigt.

Det var tobaksfabrikant **Marius Jacobsens Enke**, der her byggede en cigar- og cigaretfabrik. Forts.

Marius Jacobsen, der oprindeligt var fra Ballum, havde stået i lære hos købmand Esben N. Due i Sønderborg og var før genforeningen medindehaver af en tobaksfabrik i Flensborg. Da Flensborg som bekendt ikke kom med til Danmark efter genforeningen fulgte Jacobsen sit danske sindelag idet han afviklede sine interesser i Flensborg og flyttede til Sønderborg omkring 1919-20.

Han etablerede sig med tobaksimport i Æblegade med personale, han havde med fra Flensborg – bl.a. senere pantefoged i Sønderborg **Jans** og **Hans Iden**.

Marius Jacobsen døde allerede i 1922, kun 38 år gammel og hans enke førte nu firmaet videre med Hans Iden som prokurist. Opførelsen af fabriksbygningen på Voldgade var planlagt allerede inden Marius Jacobsen døde.

På den nye fabriks moderne maskiner fremstilledes cigaretmærkerne **Salem Alejkum**, **Salem Gold** og **Salem Auslese** og cigarmærket **Maja** (efter stifterens forbogstaver).

Den stærke konkurrence med etablerede gamle danske tobaksfabrikker medførte imidlertid, at fabrikationen indstilledes i slutningen af 1920erne og bygningen solgtes til grosserer I.C.Møller Flensborg, der oprettede firmaet **Møller & Co**.

Tobaks-engrosfirmaet flyttede først til Æblegade og senere til Rådhusstorvet med oplag fra firmaet E. Nobel og under Hans Idens ledelse – og efter 1937 med denne som indehaver. Firmaet eksisterede indtil Hans Iden døde i 1950erne.

Møller & Co

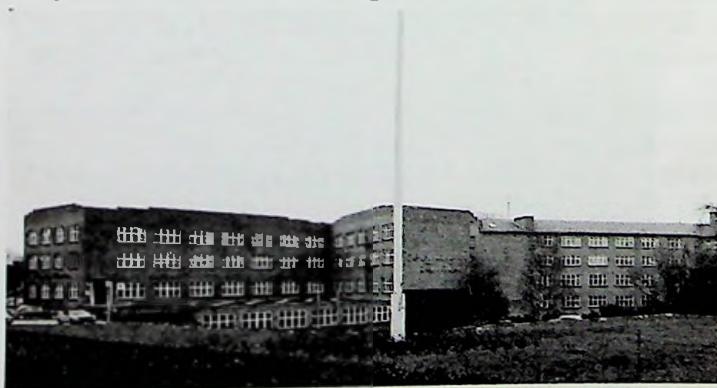
Umiddelbart efter genforeningen i 1920 oprettede grosserer I.C.Møller i Flensborg en filial af sit grossistfirma **Møller & Co**. i Sønderborg med I.C.Møllers søn **Traugott Møller** som leder.

Filialen havde til at begynde med lokaler i Æblegade, men i 1928 overtog man tobaksfabrikken i Voldgade idet man blot skiftede navnet på facaden. Lokalerne blev efterhånden for små og gennem grundkøb, ejendomsovertagelser og nybyggeri fik komplekset det udseende, det har i skrivende stund (dog undtaget bygningen ud mod Voldgade, der tilsyneladende nu skal huse en friskole og dermed bevares).

Udvidelserne var bl.a. nødvendiggjort af, at firmaet i 1939 købte Århus Tricotagefabrik og flyttede den til Sønderborg under navnet "**Sønderborg Tricotagefabrik**" der producerede undertøj under det landskendte mærke *Molina* (opkaldt efter den nærved liggende mølle).

På trods af 2. verdenskrigs vanskelige tider havde firmaet i 1943 mulighed for på ny at udvide sortimentet idet man købte *M.J.Madsens Forklædefabrik* i Vejle, der også flyttedes til Sønderborg.

Denne fabrik, der hovedsageligt producerede kitler, skjorter, forklæder og pyjamas kom i en så rivende udvikling, at man i 1949 var nødt til at oprette en fabriksafdeling i Kruså og også i Notmark.

Teknikum

I begyndelsen af 1960'erne var der stærke kræfter – med **statskonsulent Toftdahl-Møller**, Sønderborg som indpisker – i gang med at få oprettet et ingeniørstudium i Sønderborg. Afgørende for beslutningen var bl.a., at der kunne forudses mulighed for leje af ledige lokaler på 7800 kvm. på Voldgade når Møller & Co's nye bygninger ved Augustenborg Landevej stod færdige.

Den 1. november 1962 startede en aspirantklasse til ingeniørstudiet i lejede lokaler på Sønderborg Slot og den 15. februar 1963 indviedes de lejede lokaler i Voldgade 5 officielt medens fabrikationen af **Molina**-undertøjet fortsatte nogen tid endnu i en del af bygningerne.

Forts.

Det var jo nok genialt tænkt af **Traugott Møller** at leje lokaler ud til Teknikum for allerede året efter (1964) købte staten bygningerne på Voldgade (formedelst 5.3 mill. Kr.)

I nogle få år efter teknikums oprettelse husede bygningerne også **Handelsskolen**. Handelsskolen havde indtil da i mange år været på Ahlmannskolen, men flyttede - p.g.a. af pladsmangel – ind midlertidigt indtil Handelsskolens nye bygning på Sdr. Landevej stod færdig i 1966.

I en periode i 1970erne holdt **Sønderjyllands Voksenundervisning** (det nuværende VUC) også til i bygningerne. Forholdene på Ahlmannskolen var – ligesom for Handelsskolens vedkommende – blevet for trange og da Sct. Jørgens Skole efterfølgende lukkede ned, flyttede man dertil.

Det stigende antal ingeniørstuderende betød bl.a. at forholdene blev for trange og med lidt smidighed fra kommunens side m.h.t. bebyggelsesgrad, kunne man i 1986 indvi den nye bygning ud mod Voldgade.

Handelshøjskoleafdelingen var i 1988 blevet udskilt fra Handelsskolen og var flyttet ud på den tidligere Kløvermarksskole og i 1998 flyttede også Teknikum derud idet de to skoler blev sluttet sammen som en del af Syddansk Universitet.

Dermed var endnu en epoke i bygningerne på Voldgade slut og siden da har Sønderborg Kommune lejet bygningerne af staten til bl.a. midlertidig børnehave, jobcenter m.m. ligesom bygningen mod Voldgade, der nu skal huse en friskole, i nogle år rummede kommunens 10. klasse afdeling.

Statens ejendomsselskab Freya har nu solgt bygningerne til byggefirmaet SIB og det bliver spændende at se, hvordan den oprindeligt fyrstelige have nu kommer til at se ud.

Kilder: Diverse arkivalier på arkivet og oplysninger på internettet vedr. Teknikum og Handelsskolen.
KVJ 2015